

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาและคัดเลือกพันธุ์เสาวรสหวานที่เหมาะสมกับพื้นที่สูง 2) เพื่อศึกษาและพัฒนาการปลูกเสาวรสหวานในโรงเรือนเพื่อลดปัญหาโรคผลเน่าในฤดูฝน 3) เพื่อศึกษาสถานะธาตุอาหารของเสาวรสหวาน และ 4) เพื่อศึกษาต้นทุนการผลิตและผลตอบแทนในการปลูกเสาวรสหวานบนพื้นที่สูง โดยมีผลการศึกษา ดังนี้

1) คัดเลือกพันธุ์เสาวรสเหลืองจาก 4 แหล่ง คือ PY-TW (ผลเหลืองไต้หวัน) PY-S (ผลเหลืองจากสะโง๊ะ) PY-Pr (ผลเหลืองจากเปรู) และ P-Kb (ผลจากอเมริกา) ระหว่างเดือนมกราคม 2557-กุมภาพันธ์ 2558 ที่สถานีเกษตรหลวงปางดะ ภายใต้โรงเรือนปิด ช่วงดอกบานของ PY-TW, PY-Pr และ P-Kb เริ่มตั้งแต่ต้นเดือนสิงหาคม 2557 ขณะที่ PY-S จะออกดอกช้ากว่า (กันยายน 2557) อายุเก็บเกี่ยวผลเฉลี่ยของ PY-TW, PY-S, PY-Pr และ P-Kb เท่ากับ 102.28, 85.1, 67.73 และ 64.1 วัน ตามลำดับ คุณภาพผลผลิตมีน้ำหนักผลเฉลี่ย เท่ากับ 98.19, 100.10, 193.11 และ 92.06 กรัม ตามลำดับ โดย PY-S มีค่าเฉลี่ยของแข็งที่ละลายน้ำได้ (TSS) มากที่สุด (16.44 เปอร์เซ็นต์) ขณะที่ PY-TW มีค่าปริมาณกรดที่ไทรเทรตได้ (TA) น้อยที่สุด คือ 1.38 เปอร์เซ็นต์

2) ศึกษาและพัฒนาการปลูกเสาวรสหวานในโรงเรือนเพื่อลดปัญหาโรคผลเน่าในฤดูฝน เปรียบเทียบกับการปลูกกลางแจ้ง พบว่ากรรมวิธีการปลูกเสาวรสหวานในโรงเรือน มีปริมาณผลผลิตรวมมากกว่ากรรมวิธีการปลูกกลางแจ้งทั้งในพื้นที่ทดสอบที่หมอกจ้ามและปางแดงใน (ผลผลิตระหว่างเดือนกันยายนถึงธันวาคม 2558) ทั้งนี้ยังไม่สิ้นสุดฤดูกาลเก็บเกี่ยวผลผลิต

3) ศึกษาสถานะธาตุอาหารของเสาวรสหวาน จากผลการวิเคราะห์คุณสมบัติของดินในแปลงเสาวรสหวานในพื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวงปางมะโอ ห้วยเป้า ปางแดงใน และศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหมอกจ้าม ค่า pH ของดินมีค่าเป็นกรดจัด - กรดรุนแรงมาก ซึ่งมีค่า pH (4.41-5.17) ปริมาณอินทรีย์วัตถุ (OM) อยู่ในช่วงสูง-สูงมาก ยกเว้นในพื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวงห้วยเป้าที่มีปริมาณอินทรีย์วัตถุ (OM) ต่ำ ค่าการนำไฟฟ้าของดิน (EC) อยู่ในระยะปลอดภัยทุกพื้นที่ ผลการวิเคราะห์ทั้งคุณสมบัติดินและผลการวิเคราะห์ธาตุอาหารพืชพบว่า ส่วนใหญ่จะขาดธาตุอาหารรอง โดยเฉพาะ Ca และ B

4) การศึกษาต้นทุนการผลิตและผลตอบแทนในการปลูกเสาวรสหวานบนพื้นที่สูง

เกษตรกรส่วนใหญ่ที่ปลูกเสาวรสหวานในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง มีพื้นที่ปลูก 1-2 ไร่ต่อคน จำนวนที่ปลูกต้นเสาวรสหวานประมาณ 150-300 ต้น ระยะปลูก 3 x 3 เมตร ลักษณะการปลูก นิยมใช้ค้ำแบบผืน และบางพื้นที่ใช้ค้ำแบบรั้ว โดยปริมาณผลผลิตที่ได้ไม่แตกต่างกันมากนัก โดยเฉลี่ยแล้วได้ผลผลิต 1,627 กิโลกรัมต่อปี ส่วนใหญ่เป็นเสาวรสหวานพันธุ์เบอร์ 2 และมีเกษตรกรบางรายเริ่มนำเสาวรสหวานพันธุ์ไต้หวันมาปลูก ซึ่งการปลูกเสาวรสหวานมีต้นทุนคงที่เฉลี่ย 7,416.17 บาทต่อไร่ต่อปี ต้นทุนผันแปรที่ใช้ในการดูแลรักษาต้นเสาวรสหวาน เท่ากับ 8,580.00 บาทต่อไร่ต่อปี และมีรายได้จากการผลิตเสาวรสหวาน เท่ากับ 56,945 บาทต่อไร่ต่อปี สำหรับเกษตรกรที่ปลูกเสาวรสหวานในพื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวง มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 5-6 คน และมีแรงงานเกษตรในครัวเรือนเฉลี่ย 3 คน มีพื้นที่ปลูก 1-3 ไร่ต่อคน ระยะปลูก 4

x 4 เมตร มีลักษณะการปลูกเสาวรสหวานโดยใช้ค้ำแบบผืน และปลูกเสาวรสหวานพันธุ์เบอร์ 2 โดยมี ต้นทุนและผลตอบแทนแตกต่างกันไปตามสภาพพื้นที่และการจัดการดูแลรักษาแปลง

ผลจากการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนเพื่อเปรียบเทียบการปลูกเสาวรสหวานโดยใช้ค้ำแบบผืนและแบบรั้ว พบว่า การปลูกเสาวรสหวานโดยใช้ค้ำแบบผืนมีต้นทุนคงที่ 5,403.00 บาทต่อปี ต้นทุนผันแปร เท่ากับ 10,857.60 บาทต่อปี รายได้เท่ากับ 83,300.00 บาทต่อไร่ต่อปี เมื่อคำนวณหามูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) ของการลงทุนปลูกเสาวรสหวาน เท่ากับ 182,564.91 บาท อัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน (B/C) ลงทุน 5.12 บาท ซึ่งมีความมากกว่า 1 แสดงว่า มีความเหมาะสมในการลงทุนและสามารถคืนทุนได้ในปีที่ 1 ส่วนการปลูกเสาวรสหวานโดยใช้ค้ำแบบรั้ว มีต้นทุนคงที่ 6,992.00 บาทต่อปี ต้นทุนผันแปร เท่ากับ 9,657.60 บาทต่อปี รายได้เท่ากับ 89,985.00 บาทต่อไร่ต่อปี เมื่อคำนวณหามูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) ของการลงทุนปลูกเสาวรสหวาน เท่ากับ 199,710.48 บาท อัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน (B/C) ลงทุน 5.40 บาท ซึ่งมีความมากกว่า 1 แสดงว่า มีความเหมาะสมในการลงทุนและสามารถคืนทุนได้ในปีที่ 1

สำหรับผลการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนการปลูกเสาวรสหวานในโรงเรือน พบว่า ในโรงเรือนขนาด 4.5*24.0 เมตร หรือ คิดเป็นพื้นที่ 100 ตร.วา สามารถปลูกต้นเสาวรสหวานได้ 50 ต้น ระยะปลูก 4x2 เมตร โดยใช้ค้ำแบบรั้ว พบว่า มีต้นทุนคงที่ในการปลูกเสาวรสหวานในโรงเรือน เท่ากับ 1,748.00 บาท และต้นทุนผันแปรในการดูแลรักษาต้นเสาวรสหวานในโรงเรือน เท่ากับ 3,392.10 บาท ต้นทุนการผลิตรวมเท่ากับ 5,140.10 บาท